

Advies nr. 39/2020 van 15 mei 2020

Betreft: adviesaanvraag over het ontwerp van Koninklijk besluit houdende de werking van het centraal register van bescherming van de personen (CO-A-2020-032)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Koen Geens, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken, ontvangen op 27 maart 2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 15 mei 2020 het volgend advies uit:

A. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De heer Koen Geens, Minister van Justitie, (hierna "de aanvrager"), heeft op 27 maart 2020 het advies gevraagd van de Autoriteit over een ontwerp van Koninklijk besluit houdende de werking van het centraal register van bescherming van de personen **(hierna "het ontwerp")**.
2. Het project voorziet in de uitvoering van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek tot instelling van het centraal register van bescherming van de personen (hierna "het register"). zoals in de Memorie van Toelichting wordt benadrukt past de creatie ervan ¹, « *binnen de informatisering van justitie en zal tot een aanzienlijke daling van de procedurekosten leiden* »². Het doel van dit register is, zoals de aanvrager heeft aangegeven naar aanleiding van een verzoek om aanvullende informatie, om te " *zorgen voor de invoering van een elektronische procedure voor rechtsbeschermingsprocedures (Hoofdstuk X van Boek IV van het Gerechtelijk wetboek en Hoofdstukken II/1 van Titel XI van Boek I van het Burgerlijk Wetboek)* ».
3. Artikel 1253/2 van het Gerechtelijk Wetboek omschrijft dit register als « *een geïnformatiseerde gegevensbank voor het beheer, de opvolging en de behandeling van procedures betreffende de beschermde personen. Het register verzamelt alle stukken en gegevens met betrekking tot de [procedures betreffende beschermde personen]*³ ».
4. Artikel 1253/7 van het Gerechtelijk Weboek bepaalt: " *De Koning bepaalt, na het advies te hebben ingewonnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit, de gegevens van en de nadere regels voor de inrichting en werking van het register, alsook de nadere regels voor de toegang tot en de inschrijving in het register en de a posteriori controle van het belang om er toegang toe te hebben* ».
5. Artikel 1253/4 van het Gerechtelijk Wetboek dat de categorieën personen vaststelt die toegang hebben tot het register staat de Koning toe erin te voorzien " *andere categorieën van personen of instellingen de toestemming (te) geven om die gegevens te raadplegen onder de voorwaarden die hij bepaalt* ».
6. Artikel 1249/6 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt met name " *de Koning bepaalt de voorwaarden voor de rechtzetting van de gegevens in het register* ».
7. Het ontwerp van Koninklijk besluit dat voor advies aan de Autoriteit worden voorgelegd, voorziet in de uitvoering van deze wettelijke bepalingen. Immers, het ontwerp:

¹ Art. 21 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie.

² Parl. Stuk, Kamer, zitting 2017-2018, nr. 54-3303/001, blz. 70

³ Het betreft de procedures bedoeld in hoofdstuk X van het Boek I van het Gerechtelijke Wetboek en de Hoofdstukken II en II/1 van Titel XI van Boek I van het Burgerlijk Wetboek.

- bepaalt nauwkeurig de gegevens die in het register moeten worden opgenomen (artikel 1 van het ontwerp),
- voegt twee categorieën personen toe die toegang kunnen hebben tot de gegevens van het register (artikel 2 van het ontwerp),
- bepaalt de toegangsmodaliteiten tot het register (artikels 3 en 8 van het ontwerp),
- bepaalt de inschrijvingsmodaliteiten in het register (artikel 4 van het ontwerp),
- voert a posteriori controlemaatregelen in op de toegang tot het register (artikel 6 en 8 van het ontwerp),
- bepaalt de modaliteiten voor het uitoefenen van het recht op rectificatie van de gegevens ingevolge een tegenstrijdigheid tussen de papieren documenten en de stukken die door de griffier zijn opgeladen in het register (artikel 12 van het ontwerp).

B. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

8. De Autoriteit heeft geen bijzondere opmerkingen over deze definitie van de gegevens die in het register worden opgenomen⁴, de toevoeging van twee nieuwe categorieën personen die toegang hebben tot het register⁵, de toegangsmodaliteiten tot het register, de a posteriori controlemaatregelen op de toegang tot

⁴ Deze gegevens worden heel precies bepaald en ze lijken conform te zijn met de vereiste van artikel 5.1.c) van de AVG "toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (minimale gegevensverwerking)", namelijk, ter herinnering, om de invoering van een elektronische procedure voor rechtsbeschermingsprocedures mogelijk te maken

⁵ Naar aanleiding van een verzoek om aanvullende informatie heeft de aanvrager de relevantie van deze toevoegingen voor het doel van het register gemotiveerd. Met betrekking tot de centrale autoriteit in de zin van artikel 1259/9 van het Gerechtelijk Wetboek verklaart de aanvrager: "Volgens artikel 28, lid 1, van het Verdrag van 's-Gravenhage van 13 januari 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen, "[wijst] een verdragsluitende staat een centrale autoriteit aan om de door het verdrag opgelegde verplichtingen na te komen". De artikelen 29 en volgende van dit verdrag voorzien in een aantal internationale verplichtingen tot samenwerking tussen de lidstaten voor zover de bescherming van een volwassen persoon in toenemende mate een grensoverschrijdend karakter heeft. De toegang tot de gegevens in het centrale register is, zoals vermeld in artikel 3, 10°, van het ontwerp van koninklijk besluit, slechts mogelijk voor zover dit de Centrale Autoriteit in staat stelt haar internationale verplichtingen tot samenwerking na te komen (...). En zelfs dan is die toegang alleen mogelijk als niet wordt voldaan aan een van de gronden van artikel 35 van het verdrag (...). Deze toegang maakt deel uit van het beheer en de controle van bepaalde gevallen die grensoverschrijdende gevolgen hebben." Met betrekking tot de ambtenaren van de burgerlijke stand en de gemeentebesturen, vertelde de aanvrager ons dat deze "toegang voor deze categorieën van personen deel uitmaakt van het toezicht op de maatregelen voor de bescherming van personen die door de vrederechter worden bevolen ten aanzien van een persoon. Door zich toegang te verschaffen tot het centrale register kan de ambtenaar van de burgerlijke stand of de gedelegeerde ambtenaar overeenkomstig artikel 9 van het Burgerlijk Wetboek bijvoorbeeld nagaan of een persoon die op het punt staat een kind te erkennen, inderdaad in staat is deze handeling te verrichten (het is inderdaad mogelijk dat de persoon die op het punt staat een kind te erkennen, onderworpen is aan een maatregel van rechterlijke bescherming ten aanzien van zijn of haar persoon die hem of haar verbiedt een dergelijke stap te zetten)". De aanvrager heeft vervolgens aangetoond dat deze toegang tot het register door de ambtenaren van de burgerlijke stand geen kopie is van het bekendmakingssysteem dat is ingesteld bij de artikelen 1250 en 1251 van het Gerechtelijk Wetboek of via het nationaal register (zie artikel 3, 9° van de wet van 8 augustus 1983 tot instelling van een nationaal register van natuurlijke personen). De aanvrager heeft ons inderdaad aangegeven wat volgt "De publicatie van de uittreksels van de beschikkingen in het Belgisch Staatsblad is zeer strikt om redenen van bescherming van de persoonsgegevens en moet enkel de identificatie van de beschermde persoon, zijn bewindvoerder en de aard van de maatregelen die ten aanzien van hem worden genomen, mogelijk maken, zonder de inhoud ervan te preciseren. Zo kan een ambtenaar van de burgerlijke stand weten dat een persoon beschermd is wat betreft zijn persoon, maar kan hij niet zeggen of de maatregel gevolgen heeft voor zijn vermogen om een huwelijk te sluiten, de registratie van zijn geslacht te wijzigen, een kind te erkennen, zijn woonplaats vast te stellen, enz. De uittreksels die op grond van artikel 1251 van het Gerechtelijk Wetboek aan de burgemeester moeten worden toegezonden om de plaatsing onder gerechtelijke bescherming in het Rijksregister te vermelden, hebben een beperkte inhoud. Toen de wetgever van 2013 een 9°/1 toevoegde aan artikel 3 van de wet van 8 augustus 1983 tot instelling van een centraal register van natuurlijke personen, zorgde hij er immers voor dat men enkel op de hoogte is van het bestaan van een beschermingsregime met betrekking tot de goederen of de persoon van de betrokkene zonder de inhoud ervan te preciseren (wetsontwerp tot hervorming van de arbeidsongeschiktheidsregimes en tot invoering van een nieuw statuut van bescherming in overeenstemming met de menselijke waardigheid, Verslag opgesteld in naam van de Commissie voor Justitie, Doc.parl, Kamer., zitting 2011-2012, nr. 53-1009/10, p. 59). ».

het register of de modaliteiten voor de uitoefening van het recht op rectificatie van de gegevens in het register.

9. De Autoriteit heeft daarentegen een opmerking over de inschrijvingsmodaliteiten in het register. Artikel 4 van het ontwerp bepaalt : "*De inschrijving in het register geschiedt via het register, door middel van een elektronische identificatie en met vermelding van een geldig e-mail adres*". Naar aanleiding van een verzoek om aanvullende informatie deelde de aanvrager ons mee dat de in het register opgenomen personen " *per e-mail alle mededelingen en kennisgevingen ontvangen met betrekking tot de procedure, hetzij van de griffie (dagvaardingen, afschriften van beschikkingen), hetzij van de andere partijen in de procedure (conclusies, enz.)*". Om deze reden vereist het ontwerp dat degenen die zich registreren een geldig e-mailadres opgeven.

10. Ten eerste merkt de Autoriteit op dat het ontwerp van artikel 4 gericht moet zijn op de authenticatie (d.w.z. het verifiëren dat de identiteit van de persoon is die hij of zij beweert te zijn) van de persoon die zich in het register registreert en niet alleen op de identificatie van die persoon. In dit verband is het bovendien ook van belang te bedenken dat volgens artikel 1249/4 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde personen verplicht zijn het register te gebruiken in procedures met betrekking tot beschermde personen. Het gaat om de volgende categorieën personen : het vredegerecht, met inbegrip van de griffie, het openbaar ministerie, de andere openbare diensten, de advocaten, gerechtsdeurwaarders, notarissen, de private stichtingen die zich uitsluitend inzetten voor de te beschermen persoon en de stichtingen van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikken, gevestigd in België en die voor de betrokken procedure in het register zijn ingeschreven. Voor andere personen is het gebruik van het register alleen verplicht als zij zich voor de betreffende procedure in het register hebben ingeschreven.

11. Net als haar voorganger in rechte⁶ heeft de Autoriteit bedenkingen bij de overdracht van informatie van gerechtelijke aard door middel van een eenvoudig e-mailadres zonder specifieke veiligheidsmaatregelen. Inderdaad, aan de ene kant is zo'n kanaal niet veilig. Aan de andere kant zal het gebruik van een eenvoudig e-mailadres voor het verzenden van mededelingen en kennisgevingen vaak gepaard gaan met een overdracht van gegevens naar derde landen. Veel e-mailsystemen hebben namelijk servers die zich buiten de Europese Economische Ruimte bevinden, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten. Er kan dus sprake zijn van een overdracht naar derde landen die geen adequaat beschermingsniveau garanderen en zonder dat er noodzakelijkerwijs sprake is van passende waarborgen in de zin van hoofdstuk V van de AVG. Een dergelijk systeem dat de verzending van gegevens van gerechtelijke aard via e-mail mogelijk maakt, is derhalve niet aanvaardbaar in het kader van artikel 32 en hoofdstuk V van de AVG.

⁶ Zie bijvoorbeeld het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 46/2016 van 31 augustus 2016, met name de overwegingen 15 en 16.

12. Bovendien is de Autoriteit van mening dat mededelingen en kennisgevingen van het register - in gecodeerde vorm - op een server van de overheid moeten worden opgeslagen en dat verzonden e-mails alleen de informatie kunnen bevatten dat een nieuwe mededeling of een nieuw document op de server beschikbaar is, naar voorbeeld van het Ebox-systeem⁷, waarna de betrokken personen en de personen die recht op toegang hebben, deze (na identificatie en authenticatie) op die server kunnen gaan raadplegen.

OM DIE REDENEN,

is de Autoriteit van mening dat de aanvrager het ontwerp als volgt moet aanpassen:

- Herziening van de wijze van inschrijving in het register en met name het gebruik van het e-mailadres als kanaal voor het verzenden van mededelingen en kennisgevingen aan in het register ingeschreven personen (zie de punten 11 en 12).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum

⁷ Wiens gegevensstromen gecodeerd zijn en waarvan een van de functionaliteiten is om u in uw Ebox de informatie te laten ontvangen dat een beslissing/informatie over u wordt genomen en toegankelijk is voor de betrokken overheidsinstantie.